

Hemþirelik Otorite ve Özerklik Ölçeði

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hemþirelik Otorite ve Özerklik Ölçeði*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22925>

Özet

Hemşirelik Otorite ve Özerklik Ölçeği (HOÖÖ), hemşirelerin profesyonel uygulamaları bakımında algıladıkları **otorite** ve **özerklik** düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkiye popülasyonuna uyarlaması, Basaran Acil ve Dinç (2018) tarafından gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışması, ölçeğin kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak Türk hemşirelik ortamında kullanılabilmesini göstermeyi hedeflemiştir. Ölçek, hemşirelik yönetiminde ve klinik karar verme süreçlerinde hemşirelerin sahip olduğu yetki ve baskı düzeyi derecesini değerlendirmek için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, **Uyarlama**, Otorite, Özerklik, Hemşirelik Yönetimi, **Psikometrik** Özellikler, Profesyonel Uygulama.

Yazarlar

Basaran Acil, S., Dinç, L.

Amaç

Hemşirelik Otorite ve Özerklik Ölçeği, hemşirelerin klinik ve kurumsal ortamlarda kendi mesleki uygulamaları üzerindeki kontrol ve etki düzeylerini sistematik olarak değerlendirmeyi amaçlar. Ölçek, özellikle hemşirelik mesleğinin statüsünün, karar verme yetkisinin ve baskı düzeyinin incelenmesi gereken araştırma projelerinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Türk uyarlamasının temel amacı ise, orijinal ölçeğin **psikometrik** yapısının Türkiye örneğinde geçerli ve güvenilir olduğunu kanıtlayarak, ulusal çalışmalara sağlam bir ölçüm aracı sunmaktır.

Yapı

HOÖÖ, genellikle iki ana boyut etrafında şekillenen çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir:

Otorite: Bu boyut, hemşirelerin kurumsal hiyerarşisi içinde sahip oldukları resmi yetkiyi, yönetsel süreçlere katılımı ve kaynakları kontrol etme yeteneğini ifade eder. Bu, genellikle idari ve hukuki yetkileri içerir.

Özerklik: Bu boyut, hemşirelerin hasta bakımıyla ilgili konularda, hekim veya yöneticilerden baskı olarak profesyonel bilgi ve deneyimlerine dayanarak karar verme serbestliğini ve baskı düzeyini ifade eder. Bu, klinik karar verme ve uygulama özerkliğini kapsar.

Geçerlik

Basaran Acil ve Dinç (2018) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğini devalendirmek amacıyla faktör analizleri kullanılmıştır. Çalışma, ölçeğin orijinal yapısına benzer şekilde, Türk kültürüne uygun ve teorik olarak anlamlı bir faktör yapısını sergilediğini göstermiştir.

Yapı geçerliği testlerinde, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları, modelin veri ile uyumunun iyi düzeyde olduğunu gösteren kabul edilebilir uyum indekslerine (örneğin, RMSEA, CFI, GFI) sahip olduğunu bildirilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin amaçladığı yapıyı başarıyla bir şekilde ölçtüğünü doğrulamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı (güvenirliği), Cronbach Alfa katsayıları kullanılarak incelenmiştir. Uyarlama çalışmasında, ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında yüksek iç tutarlılık değerleri (genellikle 0.70 ve üzeri) elde edilmiştir, bu da maddelerin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Ek olarak, güvenilirlik analizlerinde test-tekrar test yönteminin de kullanıldığı ve farklı zamanlarda uygulanan ölçümler arasında yüksek korelasyonların bulunduğunu varsayılmaktadır. Bu, ölçeğin zaman içinde kararlı sonuçlar verdiğini ve klinik uygulamalarda güvenilir bir araç olduğunu iddia etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama çalışması, genellikle ölçeğin orijinalindeki çok boyutlu yapıyı desteklemek üzere Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) üzerine odaklanmıştır. Bu analiz, hemşirelerin otorite ve özerklik algıları, klinik pratik, örgütsel yönetim ve mesleki statü gibi farklı boyutlarda nasıl ayrıştığını veya birleştiklerini ortaya koymuştur.

Elde edilen faktör yükleri, ölçek maddelerinin ilgili oldukları teorik alt boyutlarla güçlü bir ilişki sergilediğini kanıtlamıştır. Bu durum, HOÖÖ'nün Türk hemşirelik bağlamında da geçerli bir alt yapısal formasyona sahip olduğunu teyit etmektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçeği

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılarak yanıtlanır (Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a kadar).

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal Dil (İngilizce veya ilgili başka bir dil).

Popülasyon Grubu: Profesyonel hemşireler.

Yaş Grubu: Çalışan yetişkin hemşireler (Genellikle 20-65 yaş aralığı).

Popülasyon Detayları: Hastanelerde, birinci basamak sağlık kuruluşlarında veya akademik kurumlarda görev yapan hemşireler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemi ile uygulanan anket formu.

Anahtar Kelimeler

Ölçek, Hemşire, Klinik Karar Verme, Örgütsel Otorite, **Hemşirelik Yönetimi**, Güvenilirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Mevcut değil.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresi: Basaran Acil, S. için seherb08@hacettepe.edu.tr

Yazma Adresi: Seher Başaran Acil (Hacettepe Üniversitesi veya ilgili kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarılma): 2018

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle sorumlu yazardan (Seher Başaran Acil) izin alınması gerekmektedir. Kullanım ücretine dair kesin bilgi için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Kaynaklar

Basaran Acil, S., & Dinç, L. (2018). Turkish adaptation and psychometric characteristics of the Nursing Authority and Autonomy Scale. *Journal of nursing management*, 26(6), 735-743
<https://doi.org/10.1111/jonm.12611>

Ölçeğin uyarılma çalışmasına ait orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:
[turkish-adaptation-and-psychometric-characteristics-of-the-nursing-authority-and-autonomy-scale-toad.pdf](#)

Hemþirelik Otorite ve Özerklik Ölçeði Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Bu nedenle, maddeler bu bölümde sunulmamaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM